

Askeri Siyaset ve Savaşın Nedenleri: Sekiz Önerme

- I. İLK HAMLE AVANTAJI (ya da 'kriz istikrarsızlığı'): 'Seferberlik ve ilk vuruşu yapan olmak bir tarafa daha fazla avantaj sağlıyorsa, savaş riski de artar.' Bkz. Schelling, Arms and Influence, Bölüm 6 (okuma listesinde)
  - A. İlk hamle (seferberlik veya vuruş) ne zaman yararlı olur veya olmaz?
    1. Bu sorunun iki boyutu vardır. Eğer ilk hamle avantajınız varsa, düşmanınız sizin bu avantajınızı etkisiz hale getirmek için size önce saldırabilir.
    2. İlk vuruş ve ilk seferberlik avantajının ikisi de tehlikelidir.
  - B. İlk hamle avantajının doğurduğu tehlikeler:
    1. Fırsatçılıktan kaynaklanan savaşlar: 'Eğer önce saldırırsak kazanırız. Saldıralım ve zaferin nimetlerinden yararlanalım.' Çok derin bir nokta olmasa da birçok analist bu noktadan öteye geçemez.
    2. Tedbiri (veya önalcı) savaş: 'Onların saldıracağından korkuyoruz. Bu nedenle biz saldırmalıyız.' Örnekleri: 1967'de İsrail'in Mısır'a saldırması; Rusya'nın 1914'teki seferberliği. Bununla ilgili iki ilave yapılabilir:
      - Kazaen sebeplerle başlayan savaş: Örnek: 1890'daki Wounded Knee Muharebesi. (ç.n. 29 Aralık 1890'da bir Kızılderili kabilesini silahsızlandırmak için yapılan seferde, bir silahın kazara ateş alması sonucunda başlayan savaş)
      - Karşılıklı Baskın Saldırı Korkusu – Schelling. 'Korkarız ki onlar bizim onlardan korktuğumuzu ve bu yüzden saldıracağıımızdan korkuyorlar. Yani onlar saldırabilirler. Bu yüzden biz saldırmalıyız.' Bu sorunun genel formülasyonudur, ancak gerçekçi değildir. Tarih göstermiştir ki devletler hiçbir zaman birbirlerinden karşılıklı korkmazlar. Bunun muhtemel nedeni ise devletlerin kendilerini diğerlerine tehdit olarak görmedikleri ve dolayısıyla diğerlerinin kendilerinden korkmasını beklememeleridir.
      - 'Samimiyet' ile ilgili tehlikeler: 3 risk içinde en ciddi budur. Devletler, rahatsızlıklarını ve güç kullanma kapasitelerini gizleyebilirler. Düşünürler ki: 'Onları zayıf ve iyi niyetli olduğumuz noktasında ikna etmeliyiz. Yoksa baskın saldırının avantajını kullanamayız.' Bu düşünüş tarzı, istemeden savaş başlatabilir ya da yanlış iyimserlikten kaynaklanan savaşları tetikleyebilir.
        - a. Devletler rahatsızlıklarını gizleyebilirler: 1950'deki Çin-ABD, 1973'teki Mısır-İsrail, 1740'taki Prusya-Avusturya anlaşmazlıkları.
        - b. Devletler, diğerlerine yönelik caydırıcılık politikası gütmeyen ve böylece güç kullanma kapasitelerini gizleyebilirler: 1950'de Çin-ABD, 1973'te Mısır-İsrail.
        - c. Devletler, diğerlerinin bunları düzeltmesine izin vermeden, yanlış algılamalarını gizleyebilirler: 1950'de Kuzey Kore ABD'nin niyetleri ile ilgili; 1950'de Çin ABD'nin niyetleri ile ilgili; 1956'da Fransa ve İngiltere ABD'nin niyetleriyle ilgili; 1740'ta Prusya diğer güçlerin niyetleri ile ilgili; 1941'de Japonya ABD'nin iradesiyle ilgili.
  - C. İlk Hamle Avantajı nedeniyle çıkan savaş çeşitleri: ilk seferberlik ve ilk vuruş; düşmanları önleyici ve tarafsız devletleri önleyici savaşlar.
  - D. İlk Hamle Avantajı nasıl engellenebilir? İlk Hamle Avantajının içeriği ve panzehirleri.

1. Gizli askeri hareket mümkün müdür? İki faktör ile olabilir: (a) saldırıyı gizlemek; (b) saldırının hızlı olması. Eğer bunlar doğruysa, barış şeffaflık ve transferi zor olan silahlarla sağlanabilir.
  2. Başarılı bir gizli hareket, güç oranlarını saldıran lehine değiştirebilir mi?
  3. Savaşta, saldırı savunmadan daha güçlü bir strateji midir? Eğer saldırı çok zayıfsa, devletler gizli ilk hamlelerle güç dengelerini değiştirseler de, ilk hamlenin avantajı çok düşüktür.
- E. İlk hamle avantajı ne kadar yaygındır? Çok az. İlk hamle avantajı ne sıklıkla algılanır? Sık sık! Gerçek ilk hamle avantajları son derece azdır, ancak bu avantajla ilgili yanlış bilgiler yaygındır ve bu ciddi sorunlara yol açar.
- F. İlk hamle avantajı hipotezi nasıl test edilebilir?

II. FIRSAT 'PENCERELERİ' VE KIRILGANLIK (önleyici savaşlara neden olur):

'Devletlerarasındaki görece güç oranlarında dalgalanmalar arttıkça, savaş riski de artar.'

A. Önleyici Savaş Çeşitleri

1. İç politikadaki gelişmeler devletlerin görece güçlerinde değişiklik yapabilir: 1914'te Almanya-Rusya; 1940'ta Almanya-Fransa ve İngiltere; 1941'de Almanya ve Japonya-ABD; 1956'da İsrail-Mısır; MÖ 440'da Sparta-Atina; 1991 ve 2003'te ABD-İrak.
2. Devletlerarası ittifaklardaki değişimler güç dengesini değiştirebilir: 1941'de Japonya-ABD; 1812'de ABD-İngiltere; aslında tüm çok aktörlü savaşlar...
3. Taktiksel ve stratejik pencereler arasındaki fark

B. Pencerelerin doğurduğu tehlikeler:

1. Gücü azalan devlet saldırıyı tercih edebilir ('Eğer savaş mutlaka olacaksa, şimdi başlaması daha sonra başlamasından benim için daha iyidir'); kavgacı bir diplomasi gücü azalan için daha mantıklı bir seçenek olarak görülebilir ('Şimdi savaşmak benim için çok kötü olamaz, risk almaya değer') (1950'lerdeki ABD).
2. Gücü artan devletin inandırıcılığı sorgulanacağından diğerleri onunla anlaşmaya varmaya yanaşmazlar (Diğerleri şöyle düşünür: 'Güç kazandıktan sonra şu an verdikleri her türlü sözü bozacaklarından onunla herhangi bir anlaşmaya varmanın bir anlamı yoktur'). 1930'lardaki Arap-İsrail ilişkisi gibi.
3. Aceleci, eksik diplomasi ('Gücümüz azalmadan hemen sorunlarımızı çözmeliyiz'):
  - a. Kısa görüşmeler bir anlaşmaya varılmasını engeller. Örnekler: 1939'da SSCB-Finlandiya; 1755'te İngiltere-Fransa (Yedi Yıl Savaşları); 1914'te Avrupa.
  - b. Uyarı yapmak için vakit olmadığında, bir taraf diğerinin iradesini küçümseyebilir. 1914'te Almanya İngiltere'nin, 1939'da Finlandiya, SSCB'nin iradesini yanlış değerlendirmiştir.

C. Pencereler ne kadar yaygındır? Cevap: Algıda yaygın olsa da, gerçekte azdır. Alman Şansölyesi Otto von Bismarck'in (1862-1890) dediği gibi, önleyici savaş genellikle 'ölümden korkulduğu için intihar etmektir'. Öyleyse neden gerçekte olmayan pencereler algılanır?

D. Günümüzde uygulamaları: Nükleer silahsızlanma tehlikeli pencereler yaratır mı? Ya nükleer silahlanma? Ek olarak: 2002'de Bush yönetimi kitle imha silahı elde etmeyi amaçlayan serseri devletlere karşı önleyici savaş doktrinini benimsemişti. Bu iyi bir politika mıdır; yoksa 'ölümden korkulduğu için intihar' mıdır?

- III. YANLIŞ İYİMSERLİK: 'Eğer kaybedenler kaybedeceklerini önceden görebilselerdi, hiç savaşmazlardı; dolayısıyla savaşın sonucuna dair yanlış iyimserlik, savaş riskini arttırabilir.' (Bakınız Blainey, Causes of War, 3. Bölüm, 'Dreams and Delusions of the Coming War', okuma listesinde).
- A. Yanlış iyimserliğin üç çeşidi:
1. Görece güç ile ilgili iyimserlik: 1941'de Hitler-SSCB; 1967'de Araplar-İsrail; 1972'de Araplar-İsrail; 1870'de Fransa-Prusya; 1990-91'de Saddam Hüseyin (ABD'ye, 'Kafataslarınız üzerinde yüreyeceğiz' diye seslenmiştir)
  2. Görece irade ile ilgili iyimserlik: 1941'de Japonya-ABD; 1861'de Konfederasyon (ç.n. Amerikan İç Savaşı'ndaki Konfederasyon kuvvetlerine atıf yapıyor); 1965'te ABD-Vietnam; 1990-91 ve 2003'te Saddam Hüseyin'in Irak'ı ('Amerikalıların savaş zayıfatına tahammülleri yok!')
  3. Müttefiklerle iletişim ile ilgili iyimserlik: 1939'da Almanya; 1950'de Kuzey Kore; 1914'te Almanya.
- B. Yanlış İyimserliğin Nedenleri: İlk hamle avantajı? Silah yarışı? Kendi kendini yücelten milliyetçi mitler? Çok kutupluluk? Kişilik bozuklukları? Narsizm ve ilgili kişilik bozuklukları karar verme süreçlerinde bozukluklara yol açar.
- IV. BİRİKİMLİ KAYNAKLAR: 'Eğer bir kaynağa sahip olmak diğer bir kaynağı da kontrol etme yolunu açıyorsa, savaş riski artar.'
- Ara bölge: 'Sınırlarımızı/arka bahçemizi kontrol etmeliyiz'
  - Kaynaklar, askeri güç için kullanılabilir, örneğin sanayi.
  - İnanırlılık
Nükleer devrim bununla ilgili durumu nasıl değiştirmiştir?
- V. DÜŞÜK MALİYETLİ SAVAŞ BEKLENTİSİ: 'Savaşın maliyeti arttıkça, olasılığı da azalır.'
- VI. KOLAY ZAFER/SALDIRININ BASKINLIĞI: 'İşgal kolaylaştıkça, savaş riski artar.' Bu fikri, 1932'de Hugh Gibson, 1978'de Robert Jervis önermiştir. Toplayıcı bir kaynak için okuma listesindeki SVE, 'Primed for Peace'e bakınız. İlgili bir kavram: güvenlik ikilemi.
- A. 'Güvenlik İkilemi' nedir? Bu durum, bir devletin kendi güvenliğini arttırmaya çalışırken diğer devletlerin güvensizliğine yol açmasıyla ortaya çıkar.
- B. Saldırı güçleri ve saldırgan duruşlar, savunmaya yönelik silah ve duruşlardan ayrımlanabilir mi? (Bazen) Savunma-Saldırı dengesi zaman ve duruma göre değişir mi? (Evet, 1914 ve 1940'taki Fransa-Almanya savaşlarını karşılaştırınız)
- C. Zaferin kolay olduğu durumlarda oluşan 10 tehlike:
1. Fırsatçı saldırı: Eğer zafer kolaysa, çıkarlar savaşla fazla maliyete yol açmadan kazanılabilir, dolayısıyla devletler savaşa gidebilirler.
  2. Savunmaya yönelik saldırı: Eğer sınırları savunmak zor ve komşu devletler de saldırgan ise, devletler kendilerini daha az güvende hissederler. Dolayısıyla kendi sınırlarını daha savunulabilir hale getirmek, komşularının topraklarını küçültmek ve düşmanca rejimleri savuşturmak amacıyla, devletler genişlemek isteyebilirler.
  3. Diğerlerinin genişlemesine karşı güçlü bir direnç oluşturmak: Düşmanın küçük kazançları bir çığ gibi zamanla artabileceğinden, devletler düşmanlarının en küçük

- bir çıkarını gerçekleştirmesine karşı direnç gösterebilir. Bu durum, genişlemeci devletler ve diğerleri arasındaki çatışmayı arttırır.
4. İlk seferberlik ve ilk vuruş ile kazanılabilecek topraklar fazlaysa, ilk-hamle avantajını kullanmak isteyen devlet savaşa gidebilir.
  5. 'Pencereler' de benzer bir etki yaratır. Eğer devletler kendi güçlerinin azaldığını düşünürlerse; küçük güç avantajları büyük toprak kazançlarına ve küçük güç dezavantajları da büyük kayıplara yol açacaksa, devletler henüz üstünlük kendilerindeyken saldırmayı seçebilirler.
  6. Oldu Bittiye Getirme Taktikleri:
    - a. Bu taktikler çok çekici gelebilir. (Kaybedersek güvenliğimiz tehdit altında olacağı için, şu an amaçlarımıza ulaşmak zorundayız. Dolayısıyla, eğer işe yarayacaksa, en cüretkar diplomatik yollar bile kullanılabilir.)
    - b. Bu taktikler kullanıldığı takdirde, tehlikeleri daha fazladır.
  7. Müttefikliğin güçlü olduğu hallerde, savaşların yayılma olasılığı daha yüksektir (örneğin, 1914). (Devletler şöyle düşünür: 'Müttefiklerimizin yenilmesini kabul edemeyiz. Edersek, bir sonraki biz olabilir. Bu yüzden onların savaştığı her durumda biz de savaşmalıyız, savaşları müttefiklerimiz başlatsa bile'.)
  8. Gizliliğin yüksek olduğu durumlarda, yanlış iyimserlik ve algılamalar daha yaygın olacağından, hatalardan geri dönülemeyebilir ve bunların sonuçları çok daha yıkıcı olabilir. (Devletler şöyle düşünür: 'Eğer düşmanlarımız planlarımızı ve gücümüzü bilselerdi, bizi işgal etmek için saldırdırlardı. Dolayısıyla çok ciddi bir gizlilik politikası izlemeliyiz.')
  9. Silahlanma yarışının yoğunluğu, fırsat pencerelerine, kırılabilirliğe ve yanlış iyimserliğe yol açabilir.
  10. Saldırının baskın olduğu durumlar kendi kendilerini beslerler: Saldırganlık saldırganlığı besler. ('Saldırı daha etkili bir savaşma yoludur. Dolayısıyla işe yarayan silahları satın almalıyız. Haydi saldırı silahı satın alalım.')
- D. Bu önermeler nasıl test edilebilirler? Bu önermelerin gözlemlenebilir sonuçları nelerdir? Tarihteki savaşları ne kadarını açıklarlar? Testler ve sonuçları:
1. Geçmişte devletler sıklıkla güvenlik arayışı içinde olduklarından savaşmışlardır Çok güçlü savunma sistemlerinin olduğu bir dünyada, bu arayıştan kaçınılabilir. Böylece güvenlik arayışından kaynaklanan savaşlar da engellenebilir.
  2. Güvenliğin kısıtlı olduğuna inanılan zaman ve yerlerde, savaşlar çok daha yaygın olagelmıştır. Örneğin, Almanya'nın sınırları savunulabilir değildi; dolayısıyla, Almanya saldırgandı.
  3. 1914 Olayı: Bu olayın detayları savunma-saldırı kuramının tahminlerine uyar.
- E. Saldırı ve Savunma Avantajları Nedenleri:
1. Askeri faktörler:
    - i. Silahlar
    - ii. Coğrafya: Dağlar ve denizler saldırıya karşı bariyer görevi görürler.
    - iii. Milliyetçilik
    - iv. Şehir-kırsal yapı karşıtlığı
  2. Diplomatik Faktörler:
    - i. Müttefiklikler sadece savunmaya mı yöneliktir yoksa hem saldırı hem savunma için kullanılabilir mi?

- ii. 'Dengeleyici' devletler mevcut mudur ve bunlar dengeleme işlevini yerine getirirler mi?
- iii. 'Ortak güvenlik' sağlanabilir mi?
3. Silahlı yollar ve diplomasi arasındaki çatışma: Müttelikleri savunmak saldırı güçlerini gerekli kılar mı?
- F. Saldırıya yönelik stratejiler her zaman kötü müdür? A bölümünde sözü geçen tehlikelere rağmen, saldırı bazen en iyi strateji olamaz mı?
  1. 'Genişletilmiş caydırıcılık' açısından (örneğin, müttelikleri korumak için)?
  2. Saldırgan devletleri korkutarak onları daha ılımlı hareket etmeye yöneltmek için? Örneğin, ABD'nin 1950-53 yıllarındaki Stalin'e yönelik politikası? ABD'nin günümüzde İran ve Kuzey Kore'ye yönelik politikaları?
  3. Küçük veya zayıf devletleri korkutarak onları daha iyi davranmaya yöneltmek?
  4. Savaşlarda kendi zayıflığının oranını düşürmek ve savaşlara son vermek için?
  5. Reforma gitmeyecek devletleri reform yapmaya zorlamak için? Örnekler: Nazi Almanyası, imparatorluk Japonya'sı, ve Saddam'ın Irak'ı.
  6. Saldırının zaten baskın olduğu durumlarda?
- G. Gerçek dünyada zafer ne kadar kolaydır? Nükleer devrim zaferi kolaylaştırmış mıdır yoksa zorlaştırmış mıdır?
- H. İlgili önerme: Hayatta kalma ikilemi. 'İşgalden korkmalarına gerek olmadığı durumlarda bile, devletler işgal ve yok edilmekten korktukları durumlarda, diğerlerine saldırıp onları yok ederler.' ABD'nin yeni saldırgan silahsızlanma politikası, teröristlerin, ABD'nin bir kısmını kitle imha silahları (KİS) ile yok edecekleri korkusuyla ortaya çıkmıştır. Göz önüne alınması gereken bir senaryo: KİS'in yaygınlaşması bir hayatta kalma ikilemi yaratabilir. Devletler kitle imha silahlarının devlet-dışı aktörlerin eline geçmesini engellemeye çalışırken, birçok savaş patlayabilir.

VII. SİLAHLANMA YARIŞI VE SAVAŞ

- A. Silahlanma Yarışının Nedenleri:
  1. Gizlilik
  2. Saldırının baskınlığı, saldırı doktrinleri ve saldırgan güç duruşları
    - a. Saldırıya yönelik güçler diğer tarafı aynı şekilde karşılık vermeye itebilir.
    - b. Dolaylı etkileri: gizlilik ve zayıf silahlanma kontrolü
- B. Silahlanma yarışı savaşa sebep olur mu? Bu yarış uluslararası çatışmaların bir sebebi mi yoksa belirtisi midir?
  1. Devletler, diğer devletlerin askeri yapılanmalarından onların kötü niyetli olduğuna dair çıkarımlarda bulunurlar. 'Eğer silah satın alıyorsa, bu silahları bizim üstümüzde kullanmak için alıyorlardır' (Dolayısıyla bizim önleyici bir saldırı yapacak kadar akıllı davranmamız lazım.)
  2. Silahlanma yarışı 'pencerelerin' açılmasına neden olur.
  3. Silahlanma yarışı yanlış iyimserliğe neden olur.
  4. Silahlanma yarışının abartılma nedeni: Savaş ve silahlama yarışı arasında bir ilişki vardır. Ancak bu ilişki suni midir? (Devletler arasındaki düşmanlık, bir nedensellik yanılığına yol açarak, hem savaşa hem de silahlanmaya yol açmaz mı?)

VIII. YA SİLAHSIZLANMA? MÜMKÜN MÜDÜR? SAVAŞI ENGELLER Mİ YOKSA SAVAŞA NEDEN OLUR MU?

A. Silahsızlanma mümkün müdür?

- İnsanlık hiç gerçek anlamda silahsızlanmış mıdır? Kılıç ve kalkanların kullanıldığı antik savaşlardaki katliamları düşünün. Örneğin, MÖ 216'da Roma ve Kartaca orduları Kanea'da (ç.n. yazar, MÖ 264-146 yılları arasındaki Roma ve Kartaca arasındaki Pön Savaşları'na referans veriyor. Kanea, günümüz İtalya'sında Adriyatik Denizi kıyısında bir kasabadır.) karşılaştıklarında, 126,000 muharipten 76,000'i öğleden sonra yok edilmişti. 1994'te Ruanda'da, Hutu kabilesine mensup radikaller, 800,000 Tutsi ve ılımlı Hutu'yu birkaç hafta içinde palalarla katletmişti.
- Devletler silahsızlanmadan önce, nasıl bir doğrulama sistemine ihtiyaç duyarlar? Devletlerin silahsızlanma rejiminden çıkmasını eşitlemek için nasıl bir düzenleme yapılmalı?

B. Silahsızlanma istenebilir mi? Önleyici savaş sorunu.

C. Eğer silahsızlanma mümkünse, gerekli midir? Eğer devletler gerçekten silahsızlanma isteyecek kadar iyi ilişkiler geliştirdilerse, silahsızlanmaya ne gerek var?

Bu sekiz önerme, silahlar ve savaş ilişkisi ile ilgili önermeler evrenini temsil edebilir. Eğer bunların dışında bir önerme bulabiliyorsanız, yeni bir şey bulmuşsunuz demektir.